

OBLIGĀTĀS PĀRVALDĪBAS PRASĪBAS VIDE

ŪDEŅU AIZSARDZĪBA PRET PIESĀRŅOJUMU AR NITRĀTIEM, KURU RADA LAUKSAIMNIECISKAS IZCELSMES AVOTI

Prasības mērķis: samazināt un novērst ūdens un augsnes piesārņojumu no lauksaimnieciskās darbības izraisītajiem nitrātiem.

Mērķa grupa: prasība **ATTIECAS UZ LAUKSAIMNIEKIEM ĪPAŠI JUTĪGAJĀS TERITORIJĀS.**

Prasības, kas jāievēro lauksaimniekiem¹:

1. **Aizliegts lietot** mēslošanas līdzekļus virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās 10 metrus platā joslā;
2. Mēslošanas līdzekļu **izklīdes un iestrādes ierobežojumi** :
 - laikposmā no 15.novembra līdz 15.martam neizklīdē nekāda veida kūtsmēslus;
 - neizklīdē uz sasalušas, pārmitras vai ar sniegu klātas augsnes;
 - izklīdē palienēs un plūdu apdraudētajās teritorijās tikai pēc iespējamo plūdu sezonas beigām. Minerālmēslus minētajās teritorijās izsēj tikai kultūraugu veģetācijas laikā;
 - ja nogāzes slīpums uz ūdensteces vai ūdenstilpes pusi ir lielāks par 10 grādiem, izklīdē:
 - ne tuvāk par 50 metriem no ūdensteces vai ūdenstilpnes krasta līnijas;
 - ja lauku klāj augu sega vai ja tie nekavējoties tiek iestrādāti tieši augsnē;
 - zālajos slāpekli saturošus minerālmēslus neizsēj no 15.septembra līdz 15.martam;
 - pārējiem kultūraugiem, kā arī augļu dārzos jebkuru minerālmēslu izsēja un iestrāde augsnē nav pieļaujama no 1.novembra līdz 15.martam.

¹ Aizsargjoslu likuma 37.panta 1.daļas 5.punkta c) apakšpunkts;

Ministru kabineta 2011.gada 11.janvāra noteikumu Nr. 33. „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem” 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.1.4., 3.3.2., un 3.3.4. apakšpunkts un 6. Punkts;

Ministru kabineta 2004.gada 27.jūlija noteikumu Nr.628 „Īpašās vides prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs” 4.2., 4.4.3., 4.4.6., 6.1., 6.2. un 9.1. apakšpunkts.

3. Uzglabājot kūtsmēslus:

- pakaišu kūtsmēslu krātuves tilpumam jānodrošina savāktā kūtsmēslu apjoma uzkrāšanu vismaz sešus mēnešus;
- šķidro un pusšķidro kūtsmēslu, kā arī vircas krātuvēs jānodrošina savāktā kūtsmēslu apjoma uzkrāšanu vismaz septiņus mēnešus;
- krātuves pamatni un sienas izbūvē no ūdensnecaurlaidīga materiāla, kas ir izturīgs pret tehnikas ietekmi;
- vircu no vaļējām un slēgtām pakaišu kūtsmēslu krātuvēm jāsavāc atsevišķā krātuvē, kuras tilpumam jānodrošina septiņus mēnešos savāktā apjoma uzkrāšanu;
- šķidrmēslu krātuves var būt slēgta tipa vai nosegtas ar pastāvīgu dabisku vai mākslīgu peldošu segslāni, kas samazina iztvaikošanu. Peldošais segslānis vai pārsegs nosedz krātuves virsmu nepārtraukti un, ja nepieciešams, tiek papildināts ar jaunu materiālu;
- pieļaujama pakaišu kūtsmēslu pagaidu uzglabāšana uz lauka kaudzēs. Kaudzes aizliegts turēt uz lauka vienā un tajā pašā vietā ilgāk par 10 mēnešiem;
- pirms kaudzes veidošanas ierīko absorbējoša materiāla (salmu, kūdras) pamatni, lai tā spētu uztvert kūtsmēslus esošo šķidrumu un pasargātu no noteces. Kaudzi nosedz ar absorbējoša materiāla aizsargslāni, lai mazinātu atmosfēras nokrišņu iedarbību, novērstu noteci un gaistošo vielu iztvaikošanu;

4. Mēslošanas līdzekļu **uzskaite un dokumentācija** - ja īpaši jutīgajā teritorijā tiek apsaimniekota lauksaimniecībā izmantojamā zeme 20 hektāru un lielākā platībā, kā arī audzēti dārzeņi, **kartupeļi**, augļu koki vai ogulāji trīs hektāru un lielākā platībā, persona dokumentē lauka vēsturi par katru lauku un **lietojot mēslošanas līdzekļus**:

- katru gadu saskaņā ar 11.01.2011. MK not. Nr.33 3.pielikuma I nodaļu sagatavo katra lauka kultūraugu mēslošanas plānu ne vēlāk kā līdz kultūraugu sējai vai stādīšanai, ilggadīgiem sējumiem un stādījumiem – līdz veģetācijas sākumam;
- kultūraugu mēslošanas plāna sagatavošanā pamatojas uz augšņu agroķīmiskās izpētes (kartēšanas) datiem, kas nav vecāki par pieciem gadiem, vai izmanto agroķīmisko pakalpojumu sniedzēju datus, kas balstīti uz augšņu analīžu rezultātiem, un augšņu agroķīmiskās kartēšanas lietu glabā vismaz sešus gadus;
- uzskaita un dokumentē visus saimniecībā iegādātos minerālmēslus, norādot minerālmēslu nosaukumu, pamatsastāvu un daudzumu;
- līdz 15.maijam iesniedz Valsts augu aizsardzības dienestā kultūraugu mēslošanas plānu kopsavilkumu par kārtējā gada ražu, kas sagatavots saskaņā ar 11.01.2011. MK not. Nr.33 3.pielikuma II nodaļu;
- lauku vēstures dokumentāciju glabā vismaz trīs gadus.

5. Kūtsmēsļu **pieļaujamās normas**:

- jānodrošina, lai ar kūtsmēsliem iestrādātais slāpekļa daudzums vienā lauksaimniecībā izmantojamās zemes hektārā gadā nepārsniegtu 170 kg, kas atbilst 1,7 dzīvnieku vienībām;
- gadījumā, ja saimniecībā saražotais slāpekļa daudzums ar kūtsmēsliem pārsniedz 170 kg uz vienu saimniecības lauksaimniecībā izmantojamās zemes hektāru gadā, tad dokumentāri jāpierāda saražotā kūtsmēsļu pārpalikuma nodošanu citām saimniecībām vai to izmantošanu citā veidā.

6. Lietojot minerālmēslus, nepārsniedz noteiktās maksimāli pieļaujamās slāpekļa minerālmēsļu normas (11.01.2011. MK not. Nr.33 2.pielikums) kultūraugiem, bet, ja saimniecība veic augu barības elementu bilances aprēķinu, noteiktās maksimālās pieļaujamās slāpekļa normas atļauts pārsniegt, ja bilances intensitāte (plānotā slāpekļa norma pret slāpekļa iznesi ar ražu) konkrētā laukā slāpeklim nav lielāka par 120%.

7. Rudens un ziemas periodā vismaz 50% no saimniecības lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir jābūt zaļajām platībām (daudzgadīgie zālāji, ziemāju graudaugi, ziemas rapsis, nesastrādāta rugaine, dārzeņu, lopbarības biešu laksti (lapas)).